

Els bults i el bateig de sant Vicent Ferrer

El naixement i bateig de sant Vicent Ferrer es commemora tots els anys el dia de la seua festivitat, 22 de gener, batejant un xiquet elegit pel rector de l'església de Sant Esteve. L'any 1984, l'Associació de la Pila Baptismal de Sant Vicent Ferrer va incorporar a la comitiva una representació dels personatges que, segons la tradició, van assistir al bateig del sant l'any 1350, comitiva que precedeix el cotxe de cavalls en què viatja el xiquet amb els seus padrins. El seguici, amb la col·laboració de l'Ajuntament de València, ix de la casa natalícia del sant, al carrer de la Mar, i continua pel carrer de la Pau, plaça de la Reina, Avellaner, Palau i Venerables, fins a la parròquia de Sant Esteve, on tingué lloc el bateig original.

Els figurants que participen en esta recreació s'inspiren en els bults de Sant Esteve o del bateig de sant Vicent, que tenen el seu origen en l'any 1597, quan el notari Josep Benet Medina va manar construir a l'església de Sant Esteve "un Carafalet ab lo batisme de dit gloriós sant, ab personats fets de bulto, del Rector, lo Jurat, la Comare i demés personats que pareixerà amb llums, olors i tot lo demés que podrà convenir i que es dega fer a major solemnitat i devoció de dita festa". Segons la tradició, el naixement del futur sant el 23 de gener de 1350 havia estat acompanyat de fets extraordinaris, motiu pel qual els jurats de la ciutat van acordar fer-se càrrec d'aquell bateig.

El mot "bult" prové del llatí *vultus* ('rostre'), en referència a les faccions dels sants i, posteriorment, a la imatge completa d'estos en cas d'elaborar una escultura. Si bé els bults originals es van elaborar a finals del segle XVI, els actuals, exhibits al Col·legi Notarial de València (perquè Guillem Ferrer, pare del sant, va ser notari), són originals de 1788, obra de Josep Esteve Bonet. En 2015 es va fer l'última de les restauracions del conjunt escultòric.

La figura de Vicent Ferrer i Miquel (València, 1350 – Vannes, França, 1419) sobrepasa l'àmbit estrictament religiós, tot i ser la base del seu reconeixement, ja en vida del frare dominic. Nascut en el si d'una família benestant al carrer del Pouet i batejat a l'església de Sant Esteve de la ciutat de València, als dèsset anys va prendre els hàbits religiosos. La seua elevada formació el va portar a participar en moltes de les problemàtiques socials, polítiques i religioses de l'època, com ara la qüestió successòria de la Corona d'Aragó tractada en el Compromís de Casp, o a interindre en el transcurs del cisma papal d'Occident. Al seu torn, sant Vicent Ferrer és especialment conegut pels seus sermons, sent considerat un dels predicadors més importants del cristianisme. Les seues exhortacions, d'un fort component moral, el van dur per tota Europa.

Declarat sant pel papa Calixt III en 1455, Vicent Ferrer és considerat en l'actualitat com el sant patró del territori valencià.

Il·lustracions: Elena Atienza

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

www.festesdevalencia.org

ELS BULTS DEL BATEIG DE SANT VICENT FERRER

Representació del bateig del sant valencià

Dos banderoles de la ciutat: La senyera coronada, o bandera de València, es compon de quatre barres roges sobre fons groc (element distintiu dels monarques de l'antic Regne de València), una franja vertical blava vora el pal, i sobre esta franja, una corona daurada, representada de forma heràldica. Estes banderoles també desfilen en altres seguicis festius i processionals de la ciutat de València.

Dos verguers: En l'antiga Corona d'Aragó, el verguer era un funcionari que duia com a insígnia un bastó, tenint com a funció principal la d'acompanyar els magistrats municipals, o acomplir les seues ordes. En este cas, els verguers serien els que haurien iniciat la cerimònia de la comitiva del bateig.

Mossén Perot de Pertusa: Rector de l'església de Sant Esteve en el moment del bateig del futur sant, va ser el sacerdot oficiant de la cerimònia baptismal el 23 de gener de 1350.

Sagristà: Era i és la persona encarregada d'ajudar el sacerdot en les tasques de manteniment de l'església i de la sagristia, especialment dels objectes religiosos. A més, prepara tot allò que és necessari per a la celebració de la missa. El sagristà pot ser una persona religiosa o laica (creients que no són clergues).

Tres escolans: Les funcions de l'escolà, o escolanet, són assumides normalment per un xiquet o un jove, que ajuda el rector en la conducció de la missa i fa altres funcions auxiliars en les cerimònies religioses.

Notari Guillem Ferrer, Com s'ha indicat, Vicent Ferrer va nàixer en el si d'una família benestant de la ciutat de València. Son pare, Guillem Ferrer, va ser notari de professió, motiu que explica que en el bateig del futur sant hi haguera presència i padrins d'extracció nobiliària i de la ciutadania prestigiosa de València. En el conjunt escultòric dels bults, Guillem Ferrer es representa amb un bescuit a les mans, ja que sembla que un costum de l'època consistia a acompanyar les cerimònies baptismals amb este dolç, compartit amb els assistents.

Ramoneta d'Encarrós i Vilaragut: Documentada com a senyora de Corbera, va comparéixer en el bateig com a padrina del futur sant.

Comare: Durant l'Edat Mitjana, però també en èpoques posteriors, les comares han sigut persones (exclusivament dones fins al segle XX), altament preparades en les tasques d'assistència i assessorament de les mares durant l'embaràs i el part.

Tres padrins: Ramon d'Oblites, jurat en cap de València, i Guillem d'Espígol i Doménec Aragonés, jurats ciutadans: Els jurats eren l'òrgan superior de govern de la ciutat de València en època foral. En el moment del naiximent de sant Vicent Ferrer, la institució es componia de sis jurats (dos cavallers i quatre ciutadans). Extrets per sorteig a partir del sistema de redolins, el primer a eixir triat era nomenat jurat en cap.

Germana de Foix i Ferran d'Aragó, virreis de València: La presència d'estos dos bults en el conjunt escultòric respon a una llicència històrica, perquè Germana de Foix (viuda de Ferran el Catòlic) i Ferran d'Aragó, ducs de Calàbria, van viure a la ciutat de València en el primer terç del segle XVI, i per tant, no coincidixen en el temps amb la vida de sant Vicent Ferrer. La presència d'estes dos escultures "apòcrifes" ha d'entendre's com una voluntat d'eixamplar la representació escultòrica del bateig en el moment de la seua elaboració.

Esclau i esclava musulmans: En el segle XIV encara era freqüent la presència d'esclaus musulmans a les cases de les famílies benestants de la ciutat de València. Encara que alguns eren d'origen hispànic, el gruix provenien de compres fetes al nord d'Àfrica i que posteriorment eren traslladats a ciutats com València com a mà d'obra.

Sis dames: La presència de dames de companyia va ser una constant durant l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna. Bé al servici de les monarquies o bé al servei de les classes benestants, les funcions de les seues tasques no estaven completament definides, encara que quedava clar que la confiança (inclús l'amistat) era allò que definia este tipus de relacions.